

ANNEX 1**Perfil de sortida dels alumnes al final de l'ensenyament bàsic****1. Perfil de sortida**

El perfil de sortida dels alumnes al final de l'ensenyament bàsic és l'eina en què es concreten els principis i les finalitats del sistema educatiu espanyol referits a aquest període. El perfil identifica i defineix, en connexió amb els reptes del segle XXI, les competències clau que s'espera que els alumnes hagin desenvolupat en completar aquesta fase del seu itinerari formatiu.

El perfil de sortida és únic i el mateix per a tot el territori nacional. És la pedra angular de tot el currículum, la matriu que el cohesiona, i cap a on convergeixen els objectius de les diferents etapes que constitueixen l'ensenyament bàsic. Es concep, per tant, com l'element que ha de fonamentar les decisions curriculars, així com les estratègies i les orientacions metodològiques en la pràctica lectiva. Ha de ser, a més, el fonament de l'aprenentatge permanent i el referent de l'avaluació interna i externa dels aprenentatges de l'alumne, en particular quant a la presa de decisions sobre promoció entre els diferents cursos, així com a l'obtenció del títol de graduat en educació secundària obligatòria.

El perfil de sortida parteix d'una visió estructural i funcional de les competències clau. L'adquisició d'aquestes competències per part de l'alumne es considera indispensable per al seu desenvolupament personal, per resoldre situacions i problemes dels diferents àmbits de la seva vida, per crear noves oportunitats de millora, així com per aconseguir la continuïtat del seu itinerari formatiu i facilitar i desenvolupar la seva inserció i participació activa en la societat i en la cura de les persones, de l'entorn natural i del planeta. Es garanteix així la consecució del doble objectiu de formació personal i de socialització previst per a l'ensenyament bàsic en l'article 4.4 de la LOE, amb la finalitat de dotar cada alumne de les eines imprescindibles perquè desenvolupi un projecte de vida personal, social i professional satisfactori. Aquest projecte es constitueix com l'element articulador dels diversos aprenentatges que els permetran afrontar amb èxit els desafiaments i reptes als quals s'hauran d'enfrontar per dur-lo a terme.

El referent de partida per definir les competències recollides en el perfil de sortida ha estat la Recomanació del Consell de la Unió Europea de 22 de maig de 2018 relativa a les competències clau per a l'aprenentatge permanent. L'ancoratge del perfil de sortida a la Recomanació del Consell reforça el compromís del sistema educatiu espanyol amb l'objectiu d'adoptar unes referències comunes que enforteixin la cohesió entre els sistemes educatius de la Unió Europea i facilitin que els seus ciutadans, si així ho consideren, puguin estudiar i treballar al llarg de la seva vida tant en el seu propi país com en altres països del seu entorn.

En el perfil, les competències clau de la Recomanació europea s'han vinculat als principals reptes i desafiaments globals del segle XXI als quals l'alumne s'haurà

d'afrontar i davant els quals necessitarà desplegar aquestes mateixes competències clau. De la mateixa manera, s'han incorporat també els reptes recollits en el document «Key Drivers of Curricula Change in the 21st Century» de l'Oficina Internacional d'Educació de la UNESCO, així com els Objectius de Desenvolupament Sostenible de l'Agenda 2030, adoptada per l'Assemblea General de les Nacions Unides el setembre de 2015.

La vinculació entre competències clau i reptes del segle XXI és la que donarà sentit als aprenentatges, en acostar l'escola a situacions, qüestions i problemes reals de la vida quotidiana, la qual cosa, al seu torn, proporcionarà el punt necessari de suport per afavorir situacions d'aprenentatge significatives i rellevants, tant per als alumnes com per al personal docent. Es vol garantir que tot alumne que superi amb èxit l'ensenyament bàsic i, per tant, abasti el perfil de sortida sàpiga mobilitzar els aprenentatges adquirits per respondre als principals desafiaments als quals haurà de fer front al llarg de la seva vida:

- Desenvolupar una actitud responsable a partir de la presa de consciència de la degradació del medi ambient i del maltractament animal basada en el coneixement de les causes que els provoquen, agreugen o milloren, des d'una visió sistèmica, tant local com global.
- Identificar els diferents aspectes relacionats amb el consum responsable, valorar les seves repercussions sobre el bé individual i el comú, jutjar críticament les necessitats i els excessos i exercir un control social enfront de la vulneració dels seus drets.
- Desenvolupar hàbits de vida saludables a partir de la comprensió del funcionament de l'organisme i la reflexió crítica sobre els factors interns i externs que hi incideixen, i assumir la responsabilitat personal i social en la cura d'un mateix i de les altres persones, així com en la promoció de la salut pública.
- Desenvolupar un esperit crític, empàtic i proactiu per detectar situacions d'inequitat i exclusió a partir de la comprensió de les causes complexes que les originen.
- Entendre els conflictes com a elements connaturals a la vida en societat que s'han de resoldre de manera pacífica.
- Analitzar de manera crítica i aprofitar les oportunitats de tota mena que ofereix la societat actual, en particular les de la cultura digital, avaluar-ne els beneficis i els riscos i fer un ús ètic i responsable que contribueixi a la millora de la qualitat de vida personal i col·lectiva.
- Acceptar la incertesa com una oportunitat per articular respostes més creatives i aprendre a manejar l'ansietat que pot implicar.
- Cooperar i conuiu en societats obertes i canviants, valorar la diversitat personal i cultural com a font de riquesa i interessar-se per altres llengües i cultures.
- Sentir-se part d'un projecte col·lectiu, tant en l'àmbit local com en el global, i desenvolupar empatia i generositat.
- Desenvolupar les habilitats que li permetin continuar aprenent al llarg de la

vida, des de la confiança en el coneixement com a motor del desenvolupament i la valoració crítica dels riscos i beneficis que el coneixement té.

La resposta a aquests i altres desafiaments —entre els quals existeix una absoluta interdependència— exigeix els coneixements, les destreses i les actituds que són subjacents a les competències clau i que són tractats en les diferents àrees, àmbits i matèries que componen el currículum. Aquests continguts disciplinaris són imprescindibles, perquè sense aquests l'alumne no entendria el que passa al seu voltant i, per tant, no podria valorar críticament la situació ni, molt menys, respondre-hi adequadament. El que és essencial de la integració dels reptes en el perfil de sortida és el fet que afegeixen una exigència d'actuació, la qual connecta amb l'enfocament competencial del currículum: la meta no és la simple adquisició de continguts, sinó aprendre a utilitzar-los per solucionar necessitats que trobam dins la realitat.

Aquests desafiaments impliquen adoptar una posició ètica exigent, ja que suposen articular la cerca legítima del benestar personal respectant el bé comú. Requereixen, a més, transcendir la mirada local per analitzar i comprometre's també amb els problemes globals. Tot això exigeix, d'una banda, una ment complexa, capaç de pensar en termes sistèmics, oberts i amb un alt nivell d'incertesa, i de l'altra, la capacitat d'empatitzar amb aspectes rellevants, encara que no ens afectin de manera directa, la qual cosa implica assumir els valors de justícia social, equitat i democràcia, així com desenvolupar una esperit crític i proactiu cap a les situacions d'injustícia, inequitat i exclusió.

2. Competències clau que s'han d'adquirir

Les competències clau que es recullen en el perfil de sortida són l'adaptació al sistema educatiu espanyol de les competències clau establertes en l'esmentada Recomanació del Consell de la Unió Europea. Aquesta adaptació respon a la necessitat de vincular aquestes competències amb els reptes i desafiaments del segle XXI, amb els principis i les finalitats del sistema educatiu establerts en la LOE i amb el context escolar, ja que la Recomanació es refereix a l'aprenentatge permanent que ha de produir-se al llarg de tota la vida, mentre que el perfil remet a un moment precís i limitat del desenvolupament personal, social i formatiu de l'alumne: l'etapa de l'ensenyament bàsic.

Amb caràcter general, s'ha d'entendre que la consecució de les competències i els objectius prevists en la LOMLOE per a les diferents etapes educatives està vinculada a l'adquisició i al desenvolupament de les competències clau recollides en aquest perfil de sortida, que són les següents:

- Competència en comunicació lingüística.
- Competència plurilingüe.
- Competència matemàtica i competència en ciència, tecnologia i enginyeria.

- Competència digital.
- Competència personal, social i d'aprendre a aprendre.
- Competència ciutadana.
- Competència emprenedora.
- Competència en consciència i expressió culturals.

La transversalitat és una condició inherent al perfil de sortida, en el sentit que tots els aprenentatges contribueixen a la seva consecució. De la mateixa manera, l'adquisició de cadascuna de les competències clau contribueix a l'adquisició de totes les altres. No existeix jerarquia entre elles, ni pot establir-se una correspondència exclusiva amb una única àrea, àmbit o matèria, sinó que totes es concreten en els aprenentatges de les diferents àrees, àmbits o matèries i, al seu torn, s'adquireixen i desenvolupen a partir dels aprenentatges que es produeixen en el conjunt d'aquestes.

3. Descriptors operatius de les competències clau en l'ensenyament bàsic

Quant a la dimensió aplicada de les competències clau, s'ha definit per a cada una d'elles un conjunt de descriptors operatius a partir dels diferents marcs europeus de referència existents.

Els descriptors operatius de les competències clau constitueixen, juntament amb els objectius de l'etapa, el marc referencial a partir del qual es concreten les competències específiques de cada àrea, àmbit o matèria. Aquesta vinculació entre descriptors operatius i competències específiques propicia que, de l'avaluació d'aquestes últimes, es pugui col·legir el grau d'adquisició de les competències clau definides en el perfil de sortida i, per tant, la consecució de les competències i objectius prevists per a l'etapa.

Atès que les competències s'adquireixen necessàriament de manera seqüencial i progressiva, s'inclouen també en el perfil els descriptors operatius que orienten sobre el nivell d'acompliment esperat en completar l'educació primària, de manera que s'afavoreixi i s'explíciti la continuïtat, la coherència i la cohesió entre les dues etapes que componen l'ensenyament obligatori.

COMPETÈNCIA EN COMUNICACIÓ LINGÜÍSTICA (CCL)

La competència en comunicació lingüística suposa interactuar de manera oral, escrita o signada, de manera coherent i adequada, en diferents àmbits i contextos i amb diferents propòsits comunicatius. Implica mobilitzar, de manera conscient, el conjunt de coneixements, destreses i actituds que permeten comprendre, interpretar i valorar críticament missatges orals, de signes, escrits, audiovisuals o multimodals, per tal d'evitar els riscos de manipulació i desinformació. També permet comunicar-se eficaçment amb altres persones de manera cooperativa, creativa, ètica i respectuosa.

La competència en comunicació lingüística constitueix la base per al pensament propi i per a la construcció del coneixement en tots els àmbits del saber. Per això, el seu desenvolupament està vinculat a la reflexió explícita sobre el funcionament de la llengua en els gèneres discursius específics de cada àrea de coneixement, així com als usos de l'oralitat, l'escriptura o el llenguatge de signes per pensar i per aprendre. Finalment, fa possible apreciar la dimensió estètica del llenguatge i gaudir de la cultura literària.

Descriptors operatius:

<i>En completar l'educació primària, l'alumne...</i>	<i>En completar l'ensenyament bàsic, l'alumne...</i>
CCL1. Expressa fets, conceptes, pensaments, opinions o sentiments de manera oral, escrita, signada o multimodal, amb claredat i adequació, en diferents contextos quotidians del seu entorn personal, social i educatiu, i participa en interaccions comunicatives amb actitud cooperativa i respectuosa, tant per intercanviar informació i crear coneixement com per construir vincles personals.	CCL1. S'expressa de manera oral, escrita, signada o multimodal amb coherència, correcció i adequació als diferents contextos socials, i participa en interaccions comunicatives amb actitud cooperativa i respectuosa tant per intercanviar informació, crear coneixement i transmetre opinions, com per construir vincles personals.
CCL2. Comprèn, interpreta i valora texts orals, escrits, signats o multimodals senzills dels àmbits personal, social i educatiu, amb acompanyament puntual, per participar activament en contextos quotidians i per construir coneixement.	CCL2. Comprèn, interpreta i valora amb actitud crítica texts orals, escrits, signats o multimodals dels àmbits personal, social, educatiu i professional per participar en diferents contextos de manera activa i informada i per construir coneixement.
CCL3. Localitza, selecciona i contrasta, amb el degut acompanyament, informació senzilla procedent de dues fonts o més, avaluant-ne la fiabilitat i utilitat en funció dels objectius de lectura, i la integra i transforma en coneixement per comunicar-la, adoptant un punt de vista creatiu, crític i personal i a la vegada respectuós amb la propietat intel·lectual.	CCL3. Localitza, selecciona i contrasta de manera progressivament autònoma informació procedent de diferents fonts, avaluant-ne la fiabilitat i pertinència en funció dels objectius de lectura i evitant els riscos de manipulació i desinformació, i la integra i transforma en coneixement per comunicar-la, adoptant un punt de vista creatiu, crític i personal i a la vegada respectuós amb la propietat intel·lectual.
CCL4. Llegeix obres diverses adequades al seu progrés maduratiu i selecciona les que millor s'ajusten als seus gusts i interessos; reconeix el patrimoni literari com a font de gaudi i aprenentatge individual i col·lectiu, i mobilitza la seva experiència personal i lectora per construir i compartir la seva interpretació de les obres i per crear texts	CCL4. Llegeix amb autonomia obres diverses adequades a la seva edat i selecciona les que millor s'ajusten als seus gusts i interessos; aprecia el patrimoni literari com a base privilegiada de l'experiència individual i col·lectiva, i mobilitza la seva pròpia experiència biogràfica i els seus coneixements literaris i

d'intenció literària a partir de models senzills.	culturals per construir i compartir la seva interpretació de les obres i per crear texts d'intenció literària de progressiva complexitat.
CCL5. Posa les seves pràctiques comunicatives al servei de la convivència democràtica, la gestió dialogada dels conflictes i la igualtat de drets de totes les persones i detecta els usos discriminatoris i els abusos de poder, per tal d'afavorir la utilització no només eficaç sinó també ètica dels diferents sistemes de comunicació.	CCL5. Posa les seves pràctiques comunicatives al servei de la convivència democràtica, la resolució dialogada dels conflictes i la igualtat de drets de totes les persones i bandeja els usos discriminatoris de la llengua i els abusos de poder, per tal d'afavorir la utilització no només eficaç sinó també ètica dels diferents sistemes de comunicació.

COMPETÈNCIA PLURLINGÜE (CP)

La competència plurilingüe implica utilitzar diferents llengües, orals o signades, de manera apropiada i eficaç per a l'aprenentatge i la comunicació. Aquesta competència suposa reconèixer i respectar els perfils lingüístics individuals i aprofitar les experiències pròpies per desenvolupar estratègies que permetin intercedir i fer transferències entre llengües, incloses les clàssiques, i, en el seu cas, mantenir i adquirir destreses en la llengua o llengües familiars i en les llengües oficials. Integra, així mateix, dimensions històriques i interculturals orientades a conèixer, valorar i respectar la diversitat lingüística i cultural de la societat amb l'objectiu de fomentar la convivència democràtica.

Descriptors operatius:

<i>En completar l'educació primària, l'alumne...</i>	<i>En completar l'ensenyament bàsic, l'alumne...</i>
CP1. Usa, almenys, una llengua, a més de la llengua o llengües familiars, per respondre a necessitats comunicatives senzilles i predictibles, de manera adequada tant al seu desenvolupament i interessos com a situacions i contextos quotidians dels àmbits personal, social i educatiu.	CP1. Usa eficaçment una o més llengües, a més de la llengua o llengües familiars, per respondre a les seves necessitats comunicatives, de manera apropiada i adequada tant al seu desenvolupament i interessos com a diferents situacions i contextos dels àmbits personal, social, educatiu i professional.
CP2. A partir de les seves experiències, reconeix la diversitat de perfils lingüístics i experimenta estratègies que, de manera guiada, li permeten realitzar transferències senzilles entre diferents llengües per comunicar-se en contextos quotidians i ampliar el seu repertori lingüístic individual.	CP2. A partir de les seves experiències, realitza transferències entre diferents llengües com a estratègia per comunicar-se i ampliar el seu repertori lingüístic individual.

CP3. Coneix i respecta la diversitat lingüística i cultural present en el seu entorn i en reconeix i comprèn el valor com a factor de diàleg, per millorar la convivència.	CP3. Coneix, valora i respecta la diversitat lingüística i cultural present en la societat, i la integra en el seu desenvolupament personal com a factor de diàleg, per fomentar la cohesió social.
--	---

COMPETÈNCIA MATEMÀTICA I COMPETÈNCIA EN CIÈNCIA, TECNOLOGIA I ENGINYERIA (STEM)

La competència matemàtica i competència en ciència, tecnologia i enginyeria (*competència STEM*, per les seves sigles en anglès) entranya la comprensió del món utilitzant els mètodes científics, el pensament i la representació matemàtics, la tecnologia i els mètodes de l'enginyeria per transformar l'entorn de forma compromesa, responsable i sostenible.

La competència matemàtica permet desenvolupar i aplicar la perspectiva i el raonament matemàtics amb la finalitat de resoldre diversos problemes en diferents contextos.

La competència en ciència comporta la comprensió i explicació de l'entorn natural i social per mitjà d'un conjunt de coneixements i metodologies, incloses l'observació i l'experimentació, amb la finalitat de plantejar preguntes i extreure conclusions basades en proves per poder interpretar i transformar el món natural i el context social.

La competència en tecnologia i enginyeria comprèn l'aplicació dels coneixements i metodologies propis de les ciències per transformar la nostra societat d'acord amb les necessitats o desitjos humans en un marc de seguretat, responsabilitat i sostenibilitat.

Descriptors operatius:

<i>En completar l'educació primària, l'alumne...</i>	<i>En completar l'ensenyament bàsic, l'alumne...</i>
STEM1. Utilitza, de manera guiada, alguns mètodes inductius i deductius propis del raonament matemàtic en situacions conegudes, selecciona i emprà algunes estratègies per resoldre problemes i reflexiona sobre les solucions obtingudes.	STEM1. Utilitza mètodes inductius i deductius propis del raonament matemàtic en situacions conegudes, selecciona i emprà diferents estratègies per a la resolució de problemes, n'analitza críticament les solucions i reformula el procediment, si és necessari.
STEM2. Utilitza el pensament científic per entendre i explicar alguns dels fenòmens que ocorren al seu voltant, confia en el coneixement com a motor de desenvolupament, utilitza eines i	STEM2. Utilitza el pensament científic per entendre i explicar els fenòmens que ocorren al seu voltant, confia en el coneixement com a motor de desenvolupament, es plantejant preguntes

instruments adequats, es planteja preguntes i dur a terme experiments senzills de forma guiada.	i comprova hipòtesis mitjançant l'experimentació i la indagació, utilitza eines i instruments adequats, aprecia la importància de la precisió i la veracitat i mostra una actitud crítica sobre l'abast i les limitacions de la ciència.
STEM3. Duu a terme projectes de forma guiada; en dissenya, fabrica i avalua diferents prototips o models, i s'adapta davant la incertesa, per tal de generar, en equip, un producte creatiu amb un objectiu concret, procurant la participació de tot el grup i resolent pacíficament els conflictes que puguin sorgir.	STEM3. Planteja i desenvolupa projectes; en dissenya, fabrica i avalua diferents prototips o models per generar i utilitzar productes que donin solució a una necessitat o problema de manera creativa i en equip; procura que tot el grup participi; resol pacíficament els conflictes que puguin sorgir; s'adapta davant la incertesa, i valora la importància de la sostenibilitat.
STEM4. Interpreta i transmet els elements més rellevants d'alguns mètodes i resultats científics, matemàtics i tecnològics de manera clara i veraç, utilitzant la terminologia científica apropiada, en diferents formats (dibuixos, diagrames, gràfics, símbols, etc.) i aprofitant de manera crítica, ètica i responsable la cultura digital per compartir i construir nous coneixements.	STEM4. Interpreta i transmet els elements més rellevants de processos, raonaments, demostracions, mètodes i resultats científics, matemàtics i tecnològics de manera clara i precisa, en diferents formats (gràfics, taules, diagrames, fórmules, esquemes, símbols, etc.) i aprofitant de manera crítica la cultura digital, incloent el llenguatge matemàtic formal, amb ètica i responsabilitat, per compartir i construir nous coneixements.
STEM5. Participa en accions fonamentades científicament per promoure la salut i preservar el medi ambient i els éssers vius, aplicant principis d'ètica i seguretat i practicant el consum responsable.	STEM5. Emprèn accions fonamentades científicament per promoure la salut física, mental i social, i preservar el medi ambient i els éssers vius; aplica principis d'ètica i seguretat en la realització de projectes per transformar el seu entorn pròxim de manera sostenible; en valora l'impacte global, i practica el consum responsable.

COMPETÈNCIA DIGITAL (CD)

La competència digital implica l'ús segur, saludable, sostenible, crític i responsable de les tecnologies digitals per a l'aprenentatge, en el treball i per a la participació en la societat, així com la interacció amb aquestes tecnologies.

Inclou l'alfabetització en informació i dades, la comunicació i la col·laboració, l'educació mediàtica, la creació de continguts digitals (inclosa la programació), la seguretat (inclòs el benestar digital i les competències relacionades amb la ciberseguretat), assumptes relacionats amb la ciutadania digital, la privacitat, la

propietat intel·lectual, la resolució de problemes i el pensament computacional i crític.

Descriptors operatius:

<i>En completar l'educació primària, l'alumne...</i>	<i>En completar l'ensenyament bàsic, l'alumne...</i>
CD1. Fa cerques guiades a internet i utilitza estratègies senzilles per al tractament digital de la informació (paraules clau, selecció d'informació rellevant, organització de dades, etc.) amb una actitud crítica sobre els continguts obtinguts.	CD1. Fa cerques a internet atenent a criteris de validesa, qualitat, actualitat i fiabilitat, selecciona els resultats de manera crítica i els archiva per recuperar-los, referenciar-los i reutilitzar-los amb respecte a la propietat intel·lectual.
CD2. Crea, integra i reelabora continguts digitals en diferents formats (text, taula, imatge, àudio, vídeo, programa informàtic, etc.) mitjançant l'ús de diferents eines digitals per expressar idees, sentiments i coneixements, respectant la propietat intel·lectual i els drets d'autor dels continguts que reutilitza.	CD2. Gestiona i utilitza el seu propi entorn personal digital d'aprenentatge permanent per construir nou coneixement i crear continguts digitals, mitjançant estratègies de tractament de la informació i l'ús de diferents eines digitals, seleccionant i configurant la més adequada en funció de la tasca i de les seves necessitats d'aprenentatge permanent.
CD3. Participa en activitats i projectes escolars mitjançant l'ús d'eines o plataformes virtuals que li permeten construir nou coneixement, comunicar-se, treballar cooperativament, compartir dades i continguts en entorns digitals restringits i supervisats de manera segura, amb una actitud oberta i responsable davant el seu ús.	CD3. Es comunica, participa, col·labora i interactua compartint coneixements, dades i informació mitjançant eines i plataformes virtuals, gestiona de manera responsable les seves accions, presència i visibilitat en la xarxa i exerceix una ciutadania digital activa, cívica i reflexiva.
CD4. Coneix els riscos i adopta, amb l'orientació del docent, mesures preventives en usar les tecnologies digitals per protegir els dispositius, les dades personals, la salut i el medi ambient, i s'inicia en l'adopció d'hàbits d'ús crític, segur, saludable i sostenible d'aquestes tecnologies.	CD4. Identifica riscos i adopta mesures en usar les tecnologies digitals per protegir els dispositius, les dades personals, la salut i el medi ambient, i per prendre consciència de la importància i necessitat de fer un ús crític, legal, segur, saludable i sostenible d'aquestes tecnologies.
CD5. S'inicia en el desenvolupament de solucions digitals senzilles i sostenibles (reutilització de materials tecnològics, programació informàtica per blocs, robòtica educativa, etc.) per resoldre problemes concrets o reptes proposats de manera creativa, i demana ajuda si és	CD5. Desenvolupa aplicacions informàtiques senzilles i solucions tecnològiques creatives i sostenibles per resoldre problemes concrets o respondre a reptes proposats, i mostra interès i curiositat per l'evolució de les tecnologies digitals i pel seu desenvolupament

necessari.	sostenible i ús ètic.
------------	-----------------------

COMPETÈNCIA PERSONAL, SOCIAL I D'APRENDRE A APRENDRE (CPSAA)

La competència personal, social i d'aprendre a aprendre implica la capacitat de reflexionar sobre un mateix, per autoconèixer-se, acceptar-se i promoure un creixement personal constant. També implica la capacitat de gestionar el temps i la informació eficaçment, col·laborar amb els altres de manera constructiva, mantenir la resiliència i gestionar l'aprenentatge al llarg de la vida. Inclou, a més, la capacitat de fer front a la incertesa i la complexitat, adaptar-se als canvis, aprendre a gestionar els processos metacognitius, identificar conductes contràries a la convivència i desenvolupar estratègies per tractar-les, contribuir al benestar físic, mental i emocional propi i dels altres, desenvolupant habilitats per cuidar-se a un mateix i als que l'envolten a través de la corresponsabilitat, ser capaç de dur una vida orientada al futur, així com expressar empatia i tractar els conflictes en un context integrador i de suport.

Descriptors operatius:

<i>En completar l'educació primària, l'alumne...</i>	<i>En completar l'ensenyament bàsic, l'alumne...</i>
CPSAA1. És conscient de les pròpies emocions, idees i comportaments personals, empra estratègies per gestionar-les en situacions de tensió o conflicte, s'adapta als canvis i els harmonitza per aconseguir els seus propis objectius.	CPSAA1. Regula i expressa les seves emocions enfortint l'optimisme, la resiliència, l'autoeficàcia i la cerca de propòsit i motivació cap a l'aprenentatge, per gestionar els reptes i canvis i harmonitzar-los amb els seus propis objectius.
CPSAA2. Coneix els riscos més rellevants i els principals actius per a la salut, adopta estils de vida saludables per al seu benestar físic i mental, i detecta i cerca suport davant situacions violentes i discriminatòries.	CPSAA2. Compren els riscos per a la salut relacionats amb factors socials, consolida estils de vida saludables tant des del punt de físic com mental, reconeix conductes contràries a la convivència i aplica estratègies per tractar-les.
CPSAA3. Reconeix i respecta les emocions i experiències dels altres, participa activament en el treball en grup, assumeix les responsabilitats individuals assignades i empra estratègies cooperatives dirigides a la consecució d'objectius compartits.	CPSAA3. Comprèn proactivament les perspectives i les experiències dels altres i les incorpora al seu aprenentatge, per participar en el treball en grup, distribueix i accepta tasques i responsabilitats de manera equitativa i empra estratègies cooperatives.
CPSAA4. Reconeix el valor de l'esforç i la dedicació personal per a la millora del seu aprenentatge i adopta postures crítiques quan es produeixen processos de reflexió	CPSAA4. Realitza autoavaluacions sobre el seu procés d'aprenentatge, buscant fonts fiables per validar, sustentar i contrastar la informació i per obtenir conclusions

guiats.	rellevants.
CPSAA5. Planeja objectius a curt termini, utilitza estratègies d'aprenentatge autoregulat, participa en processos d'autoavaluació i coavaluació, reconeix les seves limitacions i sap buscar ajuda en el procés de construcció del coneixement.	CPSAA5. Planeja objectius a mitjà termini i desenvolupa processos metacognitius de retroalimentació per aprendre dels seus errors en el procés de construcció del coneixement.

COMPETÈNCIA CIUTADANA (CC)

La competència ciutadana contribueix al fet que els alumnes puguin exercir una ciutadania responsable i participar plenament en la vida social i cívica, basant-se en la comprensió dels conceptes i les estructures socials, econòmiques, jurídiques i polítiques, així com en el coneixement dels esdeveniments mundials i el compromís actiu amb la sostenibilitat i l'acompliment d'una ciutadania mundial. Inclou l'alfabetització cívica, l'adopció conscient dels valors propis a una cultura democràtica fundada en el respecte als drets humans, la reflexió crítica sobre els grans problemes ètics del nostre temps, i el desenvolupament d'un estil de vida sostenible d'acord amb els Objectius de Desenvolupament Sostenible plantejats en l'Agenda 2030.

Descriptors operatius:

<i>En completar l'educació primària, l'alumne...</i>	<i>En completar l'ensenyament bàsic, l'alumne...</i>
CC1. Entén els fets històrics i socials més rellevants relatius a la seva pròpia identitat i cultura, reflexiona sobre les normes de convivència i les aplica de manera constructiva, dialogant i inclusiva en qualsevol context.	CC1. Analitza i comprèn idees relatives a la dimensió social i ciutadana de la seva pròpia identitat, així com als fets socials, històrics i normatius que la determinen, demostrant respecte per les normes, empatia, equitat i esperit constructiu en la interacció amb els altres en qualsevol context.
CC2. Participa en activitats comunitàries, la presa de decisions i la resolució dels conflictes de forma dialogada i respectuosa amb els procediments democràtics en el marc de la Unió Europea i la Constitució espanyola, els drets humans i de la infància, el valor de la diversitat i l'assoliment de la igualtat de gènere, la cohesió social i els Objectius de Desenvolupament Sostenible.	CC2. Analitza i assumeix amb fonament els principis i valors que emanen del procés d'integració europeu, la Constitució espanyola i els drets humans i de la infància, participant en activitats comunitàries, com la presa de decisions o la resolució de conflictes, amb actitud democràtica, respecte per la diversitat i compromís amb la igualtat de gènere, la cohesió social, el desenvolupament sostenible i l'assoliment de la ciutadania mundial.

CC3. Reflexiona i dialoga sobre valors i problemes ètics d'actualitat i comprèn la necessitat de respectar diferents cultures i creences, cuidar l'entorn, rebutjar prejudicis i estereotips, i oposar-se a qualsevol forma de discriminació o violència.	CC3. Comprèn i analitza problemes ètics fonamentals i d'actualitat, considera críticament els valors propis i aliens, i desenvolupa els seus propis judicis per afrontar la controvèrsia moral amb actitud dialogant, argumentativa, respectuosa i oposada a qualsevol mena de discriminació o violència.
CC4. Comprèn les relacions sistèmiques entre les accions humanes i l'entorn i s'inicia en l'adopció d'hàbits de vida sostenibles, per contribuir a la conservació de la biodiversitat des d'una perspectiva tant local com global.	CC4. Comprèn les relacions sistèmiques d'interdependència, ecodependència i interconnexió entre actuacions locals i globals, i adopta, de manera conscient i motivada, un estil de vida sostenible, ecològic i socialment responsable.

COMPETÈNCIA EMPRENEDORA (CE)

La competència emprenedora implica desenvolupar un enfocament vital adreçat a actuar sobre oportunitats i idees, utilitzant els coneixements específics necessaris per generar resultats de valor per a altres persones. A més, implica aportar estratègies que permetin adaptar la mirada per detectar necessitats i oportunitats; entrenar el pensament per analitzar i avaluar l'entorn; crear i replantejar idees utilitzant la imaginació, la creativitat, el pensament estratègic i la reflexió ètica, crítica i constructiva dins els processos creatius i d'innovació, i despertar la disposició a aprendre, a arriscar i a afrontar la incertesa. També implica prendre decisions basades en la informació i el coneixement i col·laborar de manera àgil amb altres persones, amb motivació i empatia, habilitats de comunicació i de negociació, per portar les idees plantejades a l'acció mitjançant la planificació i gestió de projectes sostenibles de valor social, cultural, econòmic i financer.

Descriptors operatius:

<i>En completar l'educació primària, l'alumne...</i>	<i>En completar l'ensenyament bàsic, l'alumne...</i>
CE1. Reconeix necessitats i reptes a afrontar i elabora idees originals, utilitzant destreses creatives i prenent consciència de les conseqüències i efectes que les idees puguin generar en l'entorn, per proposar solucions valuoses que responguin a les necessitats detectades.	CE1. Analitza necessitats, oportunitats i afronta reptes amb sentit crític, fa balanç de la seva sostenibilitat i valora l'impacte que puguin suposar en l'entorn, per presentar idees i solucions innovadores, ètiques i sostenibles, dirigides a crear valor en l'àmbit personal, social, educatiu i professional.
CE2. Identifica fortaleeses i febleses pròpies utilitzant estratègies d'autoconeixement,	CE2. Avalua les fortaleeses i febleses pròpies fent ús d'estratègies d'autoconeixement i

s'inicia en el coneixement d'elements econòmics i financers bàsics i els aplica a situacions i problemes de la vida quotidiana, per detectar els recursos que puguin portar les idees originals i valuoses a l'acció.	autoeficàcia i comprèn els elements fonamentals de l'economia i les finances, aplicant coneixements econòmics i financers a activitats i situacions concretes, utilitzant destreses que afavoreixin el treball col·laboratiu i en equip, per reunir i optimitzar els recursos necessaris que portin a l'acció una experiència emprenedora de valor.
CE3. Crea idees i solucions originals, planifica tasques, coopera amb els altres i en equip, i valora el procés realitzat i el resultat obtingut, per dur a terme una iniciativa emprenedora, considerant l'experiència com una oportunitat per aprendre.	CE3. Desenvolupa el procés de creació d'idees i solucions valuoses i pren decisions, de manera raonada, utilitzant estratègies àgils de planificació i gestió, i reflexiona sobre el procés realitzat i el resultat obtingut, per dur a terme el procés de creació de prototips innovadors i de valor, considerant l'experiència com una oportunitat per aprendre.

COMPETÈNCIA EN CONSCIÈNCIA I EXPRESSIÓ CULTURALS (CCEC)

La competència en consciència i expressió culturals comporta comprendre i respectar la forma en què les idees, les opinions, els sentiments i les emocions s'expressen i es comuniquen de manera creativa en diferents cultures i per mitjà d'un ventall ampli de manifestacions artístiques i culturals. Implica també un compromís en la comprensió, el desenvolupament i l'expressió de les idees pròpies i del sentit del lloc que s'ocupa o del paper que es desenvolupa en la societat. Així mateix, requereix la comprensió de la pròpia identitat en l'evolució i del patrimoni cultural en un món caracteritzat pe la diversitat, així com la presa de consciència sobre el fet que l'art i altres manifestacions culturals poden suposar una manera de mirar el món i de donar-li forma.

Descriptors operatius:

<i>En completar l'educació primària, l'alumne...</i>	<i>En completar l'ensenyament bàsic, l'alumne...</i>
CCEC1. Reconeix i aprecia els aspectes fonamentals del patrimoni cultural i artístic i comprèn les diferències entre distintes cultures i la necessitat de respectar-les.	CCEC1. Coneix, aprecia críticament i respecta el patrimoni cultural i artístic, s'implica en la seva conservació i valora l'enriquiment inherent a la diversitat cultural i artística.
CCEC2. Reconeix i s'interessa per les especificitats i intencionalitats de les manifestacions artístiques i culturals més destacades del patrimoni i n'identifica els mitjans i suports, així com els llenguatges i	CCEC2. Gaudeix, reconeix i analitza amb autonomia les especificitats i intencionalitats de les manifestacions artístiques i culturals més destacades del patrimoni, i en distingeix els mitjans i

elements tècnics que les caracteritzen.	suports així com els llenguatges i elements tècnics que les caracteritzen.
CCEC3. Expressa idees, opinions, sentiments i emocions de forma creativa i amb una actitud oberta i inclusiva, utilitzant distints llenguatges artístics i culturals, integrant el seu propi cos, interactuant amb l'entorn i desenvolupant les seves capacitats afectives.	CCEC3. Expressa idees, opinions, sentiments i emocions per mitjà de produccions culturals i artístiques, integrant el seu propi cos i desenvolupant l'autoestima, la creativitat i el sentit del lloc que ocupa en la societat, amb una actitud empàtica, oberta i col·laborativa.
CCEC4. Experimenta de forma creativa en diferents mitjans i suports i amb diverses tècniques plàstiques, visuals, audiovisuals, sonores o corporals, per elaborar propostes artístiques i culturals.	CCEC4. Coneix, selecciona i utilitza amb creativitat diversos mitjans, suports, així com tècniques plàstiques, visuals, audiovisuals, sonores o corporals per a la creació de productes artístics i culturals, tant de forma individual com col·laborativa, i identifica oportunitats de desenvolupament personal, social i laboral, així com d'emprenedoria.

